

SZÉKELYFÖLD

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HIRLAP.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Felolvas szerkesztő és kiadótulajdonos:
IFJABB DOBAY JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SZABÓ ALBERT KÖNYVNYOMDÁJA K. VÁSÁRHELYT.
Hirdetések díjszabály szerint. Nyitltér sora 10 kr.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

Gazdasági állapotaink.

Igaz az, hogy gazdasági állapotainkról is elmondhatjuk, a mit egy bölcsész az emberről általában mondott, hogy: „az a főbaja, hogy sok mindenféle baja van.” Igaz, hogy gazdasági termékeinknek ára, a hozánk mind közelebb érkező verseny miatt sok helyütt már alig fedezi a költségeket; igaz, hogy egyes szegényebb vidék népessége sűrűn vándorol ki, a tót — Amerikába, a székely — Oláhországba, a vend — Szlavóniába; igaz, hogy országszerte állati és növényi ragályok pusztítanak, tüzek és vizek rombolnak; igaz, hogy kereskedelmünk sem nem elég nemzeti, sem nem elég mozgékony és bátor arra, hogy a világversenyben hathatós támaszunk legyen;

igaz, hogy közép- és kisgazdáinknak nincs se pénzük, se olcsó személyes hitelforrásuk arra, hogy gazdálkodásukat a viszonyok kívánalmaihoz képest reformálhassák; és e tekintetben eddig pénzünk értékének bizonytalansága is nagy hátrány volt; és igaz, még egy — talán a legfőbb baj — a mit később fogok kifejteni.

Feltétlenül helyesnek tartom pedig, hogy mindezek és még sok apróbb bajok a parlamentben nyilvánosan felpanaszoltassanak, hogy a nép lássa a „honatyák” gondoskodását s meghallja panaszainak visszhangját. Azonban bizonynyal semmiben sem inkább szükséges, mint a közgazdasági politikában a helyes középérték megtartása, mert az egyoldalú — talán szűkebbkörű és kapzsi érdekhajhászat és túlkövetelések egy részről helytelen pretenziókat, másrészt veszedelmes visszahatást támasztanak. És hát a dolog háttere nem oly setét, mint az előtérbe tolt fekete alakok.

Versenyképességünkről beszélve, emlékezzünk meg arról is, hogy közép- és kisgazdáinknál a föld megművelése s a trágyázás mestersége még nagyon hátra van és ennél fogva terméseink még igen kis átlagot adnak és hogy ezen igen kevés erőfeszítéssel sokat lehetne lendíteni; valamit arról is, hogy állatainknak az eddiginél célirányosabb takarmányozása és legeltetése — a mely tekintetben sok vidéken még a legvisszasabb szokások uralkodnak — a huszprodueziót tetemesen jövedelmezőbbé tehetné. És a bajok felderítésénél egyúttal figyelmeztessük ezekre a tisztelt panaszosokat.

Azután, hogy a legfőbb panaszokon végig menjünk, tökéletesen áll az, hogy gazdaságunkra szinte kiszámíthatatlan nagy haszonnal járna az, ha gazdaságának jobb felszerelésére közép lejáratú, olcsó, személyes természetű hitelforrásokat találna, mint-hogy a divó váltóhitel a gazda szükségletének, — de gazdáink természetének sem — nem felel meg. E célra 1—2—3 éves kölcsönökre van szükség, a mely idő alatt a beruházás, (a trágya, vetőmagvak, állat, gazdasági eszközök) beszerzési ára ismét visszakérül. Nagyon kíváncsok tehát, hogy ily hitel megteremtésére minden rendelkezésre álló erővel a kormány és a törvényhozás is közvetve és közvetlenül is közre hasson, de ne feledjük el, hogy a hitel egy kétélű kés, a mint ezt a „legnagyobb magyar” is oly tüzetesen kifejtette, hogy az csak annak való, a ki azzal bánni tud, s a „gyermeknek” csak a kellő felügyelet mellett szabad azt a kezébe adni. Igen jótékony az olcsó hitel, de csak vagy a kellő ellenőrzés alatt, vagy olyannak, ki a szükséges megbízhatósággal és szakértelemmel bír; — ily kvalifikációk nélkül az épen annyira veszedelmes lehet. — Már pedig épen közép és kisbirtokosaink igen gyakran abban a nyavalyában szenvednek, hogy szeretnek adósságot csinálni még akkor is, a mikor nem szükséges, s a pénzt nem a szükségességre fordítják s azután egyszerre csak magukra nő a sok csipri-csupri adósság és bent eviczkélnék a pókhálóban. Az ilyeneknek tehát — sajnos nagy számban — először maguknak kell megjavulniok, hogy sorsukon javítani lehessen.

A „Székelyföld” tárczája.

Humor.

E szó: „humor,” az újabb nyelvekben legközelebből a kedület minőségét jelenti! természetes lelkületet, továbbá a kedélyállapotot, hangulatot; jó, vagy rossz kedvet értünk alatta, kiváltképen az általános jó kedvet, melyet sodrából semmi ki nem vesz, meg nem zavar, meg nem hajt, el nem vakít, melyet semmi sem ingerel, vagy bosszant, röviden a komoly terére nem terel; sőt inkább semmi vissza nem tartóztat, hogy mindent játszian, enyelegve, tréfálva vegyen, hogy a jókedvre, nevetésre minden tárgyat, ha még oly komoly is az, alkalmat nyerjen. Humor tehát az általános derült hangulat, az általános jókedv és gyakran azon szélesebb értelemben jó használatba, melyben az egyszerű tréfára való hajlamot is magában foglalja, így például, ha egy emberről nevetésre indító taglejtéséért azt mondjuk, hogy ő ma humoros. Szorosabb értelemben véve a szót, az enyelgéssel, tréfával, ugyszintén a guynyal, satírral ellentétben azon sajátságos jelentést tulajdonítjuk neki, minél fogva azt a mi komoly: tréfésszerűen kezeli, mi által a tárgynak komolyságát nem

megsemmisíti, hanem csak csökkenti oly módon, hogy azzal egy nem komoly, ártatlan csupán látszólagos játékot űz a végett, hogy elvegye tőle azt, a mi benne nyomasztó, lehangoló és vele szemben megőrizze, érvényre emelje a kedélynek vidám, szabad hangulatát. Ily értelemben a humor nem „világmegvetés,” mint azt Jean Paul állítja, hanem általános szabad kedélyhangulat, mely magát korlátoztatni semmi komoly által sem engedi; sőt épen magával a komolyiával játszik, tréfát űz vele, megfosztja komoly színezetétől, sőt kedveltebb alakba öltözteti; de másfelől ovakodik azt megzavarni, feldulni; mert a komoly ellen is fellépés maga komoly merény lenne; ezért e komoly-nak megtámadását, megszüntetését, csak mint a lélekvidámságnak nem komoly játékát űzi s így magát a komolyt érintetlen, sértetlen hagyja. A csupa tréfa, ha a komolyt megtámadja, azt teljesen elsüllyeszti, semmivé teszi; a nevetésségnek, vagy épen guynyalnak zsákmanuál dobja. Így mindig maga után hagyja az érzetet, hogy azzal igen kemény játékot űzött és bizonyos fanyar utóíz nem zárhat el magától. Ez okból maga is ismét komolylyá válik, a legkomolyabb merényt viszi véghez: a komoly-nak megsemmisítését. A humor ellenben, minthogy ő maga is az általános jókedv, semmit sem akar semmivé tenni, hanem egyfelől a komolyt nem akarja komolyságában érintetlen

hagyni; elvenni akarja tőle azt, mi benne nyomasztó és azért a mulattató terére vonja; de másfelől nem akar vele harcolni, azt feldulni, megtagadni, magát vele ellentétbe helyezni; ettől is távol tartja magát, nem bántja annak jelentőségét, csakis tréfás alakban kezeli azt, ártatlan játékot űz vele s így talajdonkép sértetlen hagyja. Minden komolyt lehet humorral közölni. Egyfelől azt a mi magas, azon első vonalban valóban jelentékeny, méltóságos, magasztos, tökéletes; másodikban azon jelentékeny, mely némi tekintetben nem ment hiánytól; harmadikban a jelentékenynek látszó, vagy lenni akarót, valóban pedig jelentéktelent; negyedikben a mi a jelentékenyt igényli, de tétova nélkül kicsinyes, hibával teljes, tökéletlen. E dolgokra mint kiterjedhet a humor: a valóban magasztosra, fenségesre, a mennyiben azt alsóbb légkörbe vonja le, nem hogy lealacsonyítsa, hanem hogy nagyságának nyomasztó súlyától megszabadítsa; azt bizalmasabbá, kényelmesebbé tegye. A hiányosra, melynek hiányaira mutató, gyöngéden figyelmezteti, hogy kevesebb fontosságot tulajdonítson magának. A látszólagos nagyra, hogy a kölcsönözött komolyságot szeliden levonja róla s őt kicsinységére emlékeztesse. A korlátoltra, a fogyatkozással teljesre, hogy vidám szelidséggel gyengéire mutasson. Ép így a visszatetszőre, hogy elvegye tőle sértő töviseit; sőt a

És itt elérkeztem a bevezetésben jelzett legfőbb bajhoz; és ez: gazdanépünk gyakori tudatlansága, ebből eredő fatalizmusa és léhasága. — Nagybirtokosaink közül csak vajmi kevesen törődnek birtokaikkal gazdasági szempontból. Elfeledik gyönyörű rendeltetésüket, hogy nagy birtokaikon mily sokat tehetnének közvetlenül a haza felvirágoztatására s hogy ezer és ezer honpolgár sorsa felett intézkedhetnek. Valóban irigylendő fenséges hivatás! Ennek betöltése helyett oly sokan, ha ez nagyobb pillanatnyi jövedelmet ígér, nem gazdáknak hanem kapzsi vállalkozóknak bérbe adják birtokaikat, az okszerű gazdaszat csufságára, — hazai közérdek nagy hátrányára. Pedig a saját sorsosaik közt is elég sok szép példát láthatnak arra, hogy a gazdálkodás iránti meleg érdeklődés és buzgólkodás nem háládatlan dolog.

Közép- és kisbirtokosaink elmaradt részének, éppen azoknak, kik legtöbbet panaszkodnak, főhibájuk az, hogy nem igen szeretik a „betűt” s nem hisznek a tudománynak. E mellett, vagy éppen ezért fatalisták. Tapasztalatból mondhatom, hogy a filloxera, a peronospora és sok más baj sokkal kevesebb kárt okozott volna ország szerte, ha a nép az értelmes gazdák figyelemztetésére és utmutatására hallgatott volna, hanem hát azzal a mottóval, hogy: „ha isten úgy akarja, úgy lesz”, előbbre menni nem lehet. — Azután, míg másutt a közgazdaszati társulások, egyesületek, szövetkezetek, körök alakjában szinte csodákat mivel, addig nálunk ez a hatalmas tényező még csak igen kismértékben tudott a kellő népszerűségre emelkedni.

Ezek pedig oly fontos jelenségek, hogy midőn gazdasági bajainkról beszélünk, soha nem volna szabad ezeket felemlítés nélkül hagyni. Népművelés, gazdasági szakképzés és a gazdaszat meleg, őszinte szeretete, személyes buzgólkodás és társadalmi összehatás: ezek minden bajnak legbiztosabb remédiái!

Ítélet a Replika-perben.

A kolozsvári kir. törvényszéknek a Replika-perben hozott ítéletét egész terjedelmében közöljük a következőkben:

Ő felsége a Király nevében!

A kolozsvári kir. törvényszék, mint esküdtzéki rajtóbíróság, a kolozsvári kir. főügyészhez, mint

legártatlanabb oldalról mutassa be. A humor a nagyot kicsinyre teszi, azt a kisebb jelentőségű körébe szállítja le; játszanak a fel sem tűnő megszokottság, vagy éppen a hiány-gyengeség látszatát csatolja hozzá. Örövend azon „isteni szabadságnak”, melylyel a fenségest közönségesnek mutatja be; nevet azon törpeségen, melyben a magasztalás ültet. Ugyanis szereti magát a méltóságjeljes sulya alól kivonni, az üzleti és hivatalos arozot, az üzleti és hivatalos ruhát félretekint; ozimet és rangot otthon hagyni; magát alarez alá rejteti, mely mindeneget egyenlővé tesz; a jökevdűt, a bohót, a dörét játszani; nem mintha megfeledekne saját méltóságáról, nem öntisztelt hiányából; hanem mivel derült hangulatban akar maradni s az élet komolyságának nyomása alól egy időre menekülni óhaj. A humor tehát mindenütt a valóágos hiányt kutatja fel, hogy így a dolgok felett nevetessen, a helyett, hogy általuk magának imponálni engedjen s azoknak tiszteltet parancsoló sulya alatt meghajolni kellenék.

(Vége következik.)

közzéadó vádkeresete folytán Brote Jenő, Popovici C. Aurél és Román Miklós ellen, a Nagy Szébenben, az ottani „Nyomdrintezet részvénytársaság” nyomdájában nyomtatott „Die rumänische Frage in Siebenbürgen und Ungarn” stb. című, a törvény kötelező erejének magtámadását, a nemzetiség elleni gyűlöletre izgatást tartalmazó röpiratnak terjesztése által elkövetett vétségek miatt indított sajtóperben Szász Béla királyi ítéltáblai bíró, végtárgyalási elnök vezetése alatt, Csizsár Károly és Reinhold Arthur, királyi törvényszéki bírák, valamint Szabó Dániel és dr. Balás Elemér kir. törvényszéki aljegyzők, dr. Lehmann Róbert kir. törvényszéki hites tolmács jelenlétében, továbbá rendes esküdték: Páll Gyula, Hankó V. Károly, Schlauf Győző, Körösy József, Horatsik János, Eöry Tivadar, dr. Ákoncz Károly, Gabányi Endre, Gajzágó Manó, dr. Lechner Károly, dr. Groisz Béla és Meskó Miklós, — végül pótesküdték: Kovács Ferencz és dr. Gergely Albert közreműködése mellett. 1893. évi augusztus hó 30. és 31. napjain megtartott nyilvános, szóbeli végtárgyalás folyamán dr. Jeszensky Sándor kir. főügyész helyettes által előterjesztett vád, — valamint a vádlottak, illetve jogi képviselőik, dr. Petrovics István lugosi és Mudrony Pál turóc-szentmártoni ügyvéd által előterjesztett védelem meghallgatása után a 12 rendes esküdt szavazata alapján a következőkben ítélt.

I. Vádlott Popovici C. Aurél (ki lugosi szül. nagyszabeni lakos, 29 éves, g. keleti vallású, nős, 2 gyermek atyja, hírlapíró és szigorló orvos, vagyoson, írni, olvasni tud, büntetlen előéletű tartalékos szakaszvezető a cs. és kir. Nagy Szébenben állomásozó 22. sz. egészségügyi csapatnál) és

II. vádlott Román Miklós (ki bürkösi nagykü. küllőmegyei) szül. besztercei lakos, 26 éves, g. keleti vallású, nőtlen, könyvvezető, ingó vagyonnal bíró, írni, olvasni tud, nem katona)

a „Die rumänische Frage in Siebenbürgen und Ungarn” stb. című, a törvény kötelező erejének magtámadását, valamint a nemzetiségek elleni gyűlöletre izgatást tartalmazó nyomtatványnak a btkv. 171. § ában írt módon történt terjesztése által elkövetett s a btkv. 173. §, a 172. §. 2-ik bekezdésének sulya alá eső vétségekben az esküdt-szék által vétkeseknek találtatván, ugyanazon vétségekben bíróság is vétkeseknek mondatnak ki és ezért — mindkét vádlottra alkalmazva a btkv. 96., 97. §§ aít s a btkv. 91. §-át, a btkv. 172., 173. §§. alapján — ez ítélet jogerőre jutása utáni foganatosításától kezdődőleg

I. vádlott Popovici C. Aurél négy (4) évi államfogházra és ötszáz (500) frt pénzbüntetésre,

II. vádlott: Román Miklós egy évi államfogházra és kétszáz (200) frt pénzbüntetésre ítéltetik el, mely pénzbüntetések az 1892. évi XXVII. t. oz. ben írt célra fordítandólag az ítélet jogerőre emelkedése után 15 nap alatt, különbeni végrehajtás terhe mellett, a kolozsvári kir. ügyészséghez lesznek lefizetendő és igazolandó behajthatatlanság esetén a btkv. 53. §-a alapján első vádlott: Popovici C. Aurél névze ötven (50) napi; második vádlott: Román Miklós névze husz (20) napi további államfogházra lesznek átváltoztandók.

Elmarasztaltatnak továbbá vádlottak az 1890. évi XLIII. t. oz. 14. §-a alapján egyetemlegesen 539 forint 48 kr eddig felmerült és az ezután felmerülő további költségeknek, ezenkívül elmarasztaltatik első vádlott: Popovici C. Aurél a tartóztatásánál felmerült 19 frt 94 kr bünygyi költségnek — s elmarasztaltatnak továbbá vádlottak egyenkint a szabadságvesztésbüntetések foganatosításával felmerülő személyi költségeknek megfizetésében is, a mennyiben vádlottak, vagy azok valamelyike a btkv. 35. §-a alapján, szabadságvesztés-büntetésük idejének tartama alatt, saját költségükön való-élelmezés iránti joggal élni nem kívánnak.

Elrendeltetik egyuttal a btkv. 61. §-a alapján a vizsgálat rendén lefoglalt s ezen ítéletben fentebb hivatkozott röpirat-példányoknak elkobzása s megsemmisítése, valamint az 1871. évi május 14-én 1498—1871. I. M. E. sz. rendelettel életbe léptetett sajtóeljárás 90. §-a alapján ezen ítélet és indokainak, egész terjedelmében az állam hivata-

los nyelvén a „Nemzet”, „Egyetértés”, „Pesti Hir-lap”, „Pesti Napló”, „Magyar Hírlap”, „Budapesti Hírlap”, „Pester Lloyd”, „Kolozsvár”, „Ellenzék”, „Erdélyi Híradó”, „Hermansálter Zeitung”, „Tribuna”, „Gazetta Transylvaniei”, „Telegraf” és „Luminatoriu” című napilapoknak a jogerőre emelkedést követő legközelebbi számában, a lap élén, vádlottaknak költségén leendő köz-zététele és ezen köz-zétételenek a kolozsvári kir. ügyészséghez 15 nap alatt beadandó lappéldányok által leendő igazolása.

Első vádlott Popovici C. Aurélnak folyó évi augusztus hó 26-ik napjától kezdődőleg vizsgálati fogságban töltött ideje a jelen ítélettel reá kimért szabadságbüntetés-be be nem számittatik. (ügy. v. sz. 107. §)

Popovici C. Aurélnak a bpr. 162. §. alapján foganatosított vizsgálati fogsága 5000 frt biztosítéki összegnek a kolozsvári kir. ügyészséghez leendő lefizetése ellenében egyidejűleg megszüntetettik.

Első vádlott: Popovici C. Auréla vonatkozólag végül a jogerőre emelkedett ítélet a cs. és kir. 22. számú egészségügyi csapat nagyszabeni parancsnokságának megküldetni rendeltetik.

III. Vádlott: az ismeretlen tartózkodású Brote Jenőre névze a fent fenntartásával az iratok ezen ítélet jogerőre jutása után további eljárás végett a kolozsvári kir. főügyészség, mint közzéadóhoz áttétetni rendeltetnek.

Különfelek.

— Időjárás. E hó kellemetlen hideg idővel közzöntött be. A téli kabátok elő kerültek, s némely helyeken még a kályhákban felgyújtották a tüzet, szóval olyan forma volt a lég, mintha október végén volnánk. Csak a hét közepe felé kezdett az idő kissé enyhülni.

— A kholera Magyarországon, mint általában az egész Európában csökkenőben van. Magyarországon a hivatalos kimutatások szerint tegnap előtt csupán 35 községben volt egy-egy pár eset.

— Zászlószentelés. A kézdivásárhelyi önkéntes tűzoltó-egyesület folyó évi szeptember 17-én tartja zászlószentelési ünnepélyét s az egylet javára az nap délután népműnneplét s tánczvigalmat tart. Az ünnepségek sorrendje a következő: Szeptember 16-án: I. D. u. 6 órákor gyűlekezés a város-ház előtti téren; 6 $\frac{1}{2}$ órákor testületi kivonulás a vasúti állomáshoz. II. Este 7 óra 26 perczkor ünnepélyes fogadása a meghívott vendégeknek és a testvéregyletek küldötteinek; bevonulása a tűzoltó-egylet zenekarának kísérete mellett a városba, szállásjegyek kiosztása, elszállásolás és ismerkedési estély a Cserey, az uniókerti és a Pleyna vendéglőkben. III. 8 $\frac{1}{2}$ órákor a zászlóanya tek. Nagy Ferencz né szül. Csizsár Sára urnő tiszteltetére fáklás zene. Üdvözlő beszédet tart dr. Balogh Vendel t. alparancsnok. Szeptember 17-én: IV. Reggel 6 órákor ébresztő zene a főtéren és a város főbb utcáin. V. 7 $\frac{1}{2}$ órákor gyűlekezés a város-ház előtti téren s levonulás a mászóházhoz. VI. 8 órákor diszgyakorlat a mászóháznál levő gyakorlótéren, minek végeztével felvonulás a főtérré. VII. Kovács Dániel főparancsnok vezetése alatt, diszküldöttség hívja meg zászlóanya tek. Nagy Ferencz né szül. Csizsár Sára urnő és a korszorus leányokat. VIII. A főtérről zenezóval levonulás a róm. kath. templomba. IX. Délelőtt 10 órákor ünnepélyes istentisztelet a r. k. templomban Bálinth László főesperes-plébános ur által fényes segédkezés mellett. X. Istentisztelet után felvonulás ez alkalomra írt tűzoltó-induló mellett a főtéren épített sátorba. Itt: a) A ref. dalkör éneke „Isten áldd meg a magyart!” után: b) Szabó Dénes szertáros a zászlót átadja a felszentelő lelkésznek. c) Bálinth László főesperes-plébános ünnepélyesen fölzenteli a zászlót. d) „Szent ima száll föl!” éneklí a dalkör. e) Ima, tartja Székely János ev. ref. lelkész. f) „Háromszintű zászló lobog”, éneklí a dalkör. g) Alkalmi szónoklat Kovács István ev. ref. lelkész által. h) Az egyesület történetét röviden ismerteti Vajna K. titkár. i) A zászlószegzek beverése a megállapított sorrend szerint. Ez alatt a zenekar a hymnust játsza. j) Bar-

tők Károly polgármester rövid beszéd kíséretében átadja a zászlót a főparancsnoknak. k) Főparancsnok Kovács Dániel átveszi a felszentelt zászlót, köszönetet mond a zászlóanyának, a koszorú leányoknak, és az egyesület tagjaihoz intézendő rövid buzdító beszéd kíséretében átadja a zászlótartónak. l) Az egyesület a zászló alatt a Rákóczi-indulóval díszmenetben elvonulván a zászlóanya előtt, a zászlót a főparancsnok lakásán elhelyezi. XI. Délután 2 órakor díszbezd az Ünio-kertben; később ugyanott népnünnepély különféle versenyekkel, dr. Balogh Vendel rendezése mellett. XII. Este 8 órakor táncmultság ugyanott. A népnünnepély műsora: 1. Társas játékok. 2. Versenyfutás. 3. Birkózás. 4. Kötélhuzás. 5. Árbocmászás. 6. Cselba lövés. 7. Távirázi verseny. 8. Tekeverseny. 9. Többféle verseny. A különböző versenydíjak egy háromtagú versenybizottság által fognak a nyerteseknek oda ítéltetni. Versenyekre a helyszínén dr. Balogh Vendel úrnál lehet jelentkezni. A népnünnepély kezdete 4 órakor. A táncvigalom kezdete este 7 és fél órakor. Összes belépti díj: család-jegy 2 frt 50 kr, személy-jegy 80 kr. Jegyek helyett jelvények adnak, melyek előre is beszerezhetők Csizsár Pál, Fejér Lukács fia és ifj. Kupán József úrak üzletében.

— **Bennfelejtett utasok.** Múltóság lassúsággal döcögött be a vonat a kézdivásárhelyi pályaházba. Benn egyik kupében egy úri család ül, mely hosszabb távollét után idejött lakni. Lenn a peronon a rokonság teljes számban várja a kedves vendégeket. Benn a család józsi beszélgetésben feleli az állomások szerbe-szamba venni s szentül meg van győződve, hogy még Zabolán járnak. Ebben a hitében megerősíti azon körülmény, hogy a vonat fűtől és megindul s egyik vágányról a másikra döcögve foly a tologatás, az utasok ezen réme. E közben eltelik egy negyed óra s eltelik egy másik negyed. Ily nagy idő még a vicinális vasutak tologatása történelmében is ritkaság számba megy s azért a miutasainknak is feltűnik. Szerencsére éppen jó a vonatvezető, ki megszólítja őket, „hát önök még nem szálltak ki?” — „Nem. Mi Kézdivásárhelyre utazunk” — lón a válasz. „Hisz régen ott vannak.” Aitalános elszornyítókódás s kapkodás a holmik után. Amde már most hol a kocsi, mely a tenger podgyászt szállítja. Szóval a társaság szurkok-sötét éjjelen gyalog baktatott be a városba a már régen hazatért rokonok nagy meglepetésére.

— **Zászlószentelés.** Vasárnap szept. 3-án ment végbe a sepsi-szentgyörgyi timár-ipartársulat díszes új lobogójának ünnepélyes felszentelése. A díszes közönséggel zsufoltság megtelt ev. ref. templomba d. e. 10 órakor vonult fel az ünneplő timár-ipartársulat, melynek élén kocsiiban a zászlóanya: városi főjegyzőnk kedves neje, ifj. Gödri Ferencné haladt. A templomi szertartást, melyen az ev. ref. egyházdalárda is szépen sikerült ünnepi dalokkal működött közre, nagyban emelte Révay Pál ref. lelkésznek szónoki hűvel elmondott, hatásos alkalmi beszéde, melyben öszertartásra, további buzgó munkásságra buzdítván az ünneplő ipartársulatot, megáldotta és felszentelte annak művészen készült szép nemzeti zászlóját, a hazai ipar felvirágzásának reményében. A megáldó ima közben kibontott társulati lobogóra, ezután a zászlóanya: ifj. Gödri Ferencné urasszony, az Urasztalanál, felavató szavak kíséretében feltűzte a »munka nemesit« jelmondattal himzett izléses zászlószalagot, (fehér moire, sárga himzéssel) a dalárda által énekelt nemzeti himnusz hangjai mellett kivonult a nagyszámu közönség a templom ódon várkerítésébe. Itt Kusztos Gyula ref. segédlelkész tartott lelkes beszédet, melyre a társulat nevében Barabás József választott és megkoszorúta az újon felavatott zászlót, mely a budapesti Tiller-cég műizlését dicséri. A szépen lefolyt ünnepélyt kedélyes bankett követte a Jancsó-féle jokonyhajú vendéglőben, hol lelkes pohárköszöntőkben nem volt hiány. Beszél a többek közt Révay Pál ref. lelkész, Fefér Manó róm kath. esperes-plebánás, Kusztos Gyula ref. segédlelkész, Szabó János társulati elnök, ifj. Gödri Ferenc, ifj. Nagy Elek és még sokan. Hangzatos pohárköszöntőkben éltették a derék ipartársulatot, a zászlóanyát, a városi tanács tagjait s Háromszék-megyének és sepsi-szentgyörgyi városának atyját, a székelly érdekek nagy zászlóvivőjét, Potsa József főispánt, mint a székelly ipar leg hathatósabb támogatóját stb. A bankett a legemelkedettebb hangulatban folyt s csak a késő esteli órákban ért véget.

— **Érdekes per** folyt le szept. 2-án szombaton a járásbíróság előtt. Felperes Veres Péter márkos-

falvi körjegyző, alperes Czell Ignác martonfalvi pap, tanuk Vajna István, Horváth Miklós, Németh András, Balogh Dániel, Kupán Károly, Rácz Dávid martonfalvi birtokosok és képviselők. A pert a martonfalvi bika idezte elő. Egy képviselő gyűlés ugyanis meghatározta, hogy biktartás czímen minden tehéntartó gazda 1 frtot fizet; az előjáróság azonban, — tekintettel arra, hogy az így begyűlt összeg nem fedezi a szükségletet — még 30—30 krt szedett fel az egyesektől, eljárását egy közelebbi gyűlés jóváhagyásától remélvén. A gyűlés folyamán Czell pap a körjegyző jogkönyv hamisítónak megszidta, miért az illető panaszt emelvén, szept. 2-ára beidézttettek tanukkal együtt. A tárgyalás folyamán Czell beismerte vallomást tett, mit egyébként a tanuk is igazoltak, miért is a bíró Czell Ignác ref. papot rágalmozás vétsége miatt 20 forint pénzbírságra ítélte. Az ítéletben mindkét fél megugyodott.

— **Értesítés.** A kézdivásárhelyi alsófoku ipariskolában az 1893/4-iki iskolai évre szóló beírások szept. hó 11. és 12. napjain d. u. 5—7 óráig a közs. elemi leányiskola helyiségében intéztetnek el. Tandij: 2 frt, ez a beírások azonnal fizetendő. Felhívjuk az iparos mestereket, hogy tanulóikat a jelzett időben annál bizonyosabban beírássák, mivel ellenesetben a törvény erre vonatkozó rendelkezése szigoruan alkalmaztatni fog. Kézdivásárhelyen, 1893. szept. 5. Bartók Károly polgármester, f. b. elnök. M. Székely János igazgató, f. b. jegyző.

— **Halálozás.** Kézdivályáni id. Simon Gergely volt székellyhuszár és 1848—49-iki honvédhuszár élete 80-ik évében szeptember hó 3-án elhunyt. Béke poraira!

— **Medve.** A múlt hét utolján a medve rácsapott a kovásznai erdőkön legelő csordára, s egy fiatal tinót már-már megölt midőn Hegyeli Mihály kovásznai pásztoromhera helyszínére érkeztesrendíthetetlen bátorsággal ment a vérengző duvaddal szembe. Botjával, mivel más fegyvere nem volt, az anya állattal lévő bocra ütött. De alig hallotta meg az öreg maczkó kölykének bőgését, a védtelen emberre vetette magát. Ez arczozal a földre borult, s megtámadója kegyetlenül megtépázta. Közben lévő emberek mentették meg a biztos haláltól. Sebei veszélyesek. A megmarczangolt házi állat azonban kiheveri a kapott tromba cizrogatást.

— **A budapesti egyetemi ifjuság körében** mozgalom indult meg az iránt, hogy az egyetemi ifjuság a milleniumi ünnepségeken résztvegyen s létesítsen akkoráig a szegénysorsu egyetemi hallgatók részére mensa academicát és állítson fel egy diák-otthont, mely egyréztt állandó helyiséggül szolgálna az összes egyetemi egyesületeknek, másrészt volna benne étkező helyiség, torna- és vivóterem, stb., az egyetemi hallgatók részére. Az egyetemi ifjuság most ez ügyben felhívást küld szét; melyben az említett czélokra való adakozásra s az egyetemi ifjusági egyesületek pártolására szólítja fel Magyarországi polgárságát. A felhívást, melyet Hindy Attila, a budapesti Egyetemi Kör elnöke szerkesztett, az összes budapesti tudomány-egyetemi egyesületek elnökein kívül, dr. Breznay Béla rektor is aláírta. Breznay dr. különben rektorságának egész ideje alatt buzgó szóvivője volt az ifjuság ügyének, s mindenkor legjoakaróbb barátja volt az ifjuságnak, a mit legutóbbi, éppen e czélra tett, 1000 forintos alapítványával is fényesen bebizonyított. A felhívás elmondja, hogy az egyetemi ifjuság a milleniumi alkalmából egy nemzetközi diákkongresszust akar tartani, részt kíván azonkívül venni külön pavilonnal az országos kiállításban, s akkora kívánja felállítani a mensa academicát s a diákotthont is. Ezen czéljainak keresztülvitelére azonban nem rendelkezik megfelelő anyagi eszközökkel, mert egyesületei, a melyeknek a dolgot kezükbe kellene venniük, nagyon szegénynek. A társadalom nem részesíti sem anyagi, sem erkölcsi támogatásban az egyetemi egyesületeket, pedig külföldön mindenütt, dús-gazdag alapítványok állnak azok rendelkezésére. Felhívja tehát az egyetemi ifjuság Magyarországi lelkes polgárait, hogy adakozzanak a nemes czélra s tekintsék az ifjuság ügyét egy országosan elismert jótékony czélként, melynek javára adakozzanak, rendezzenek multságokat, concerteket, ne feledjék ki a végrendeletekből sem. Az adományok, melyek hirlapilág is nyugtáztatni fognak, a budapesti kir. magyar tudomány-egyetem rektori hivatalához küldendők. Esetleges felvilágosításokért ugyanoda fordulhatni. Czím: A

budapesti kir. magyar tud.-egyetem nagys. Rektori Hivatalának — Budapest, Tud. egyetemi közp. épület. A legmelegebben ajánljuk az ifjak kérését minden jótékony emberbarát figyelmébe

— **A „Tribuna” sajtópöre.** Szeptember 12-én ismét nagy sajtópör kerül a kolozsvári esküdtszék elé. A „Tribuna” egy izgató cikkét fogta pörbe a főügyész. Össze-en öt vádlott van, név szerint: Brote Jenő, Russu Sirian, Balthes András, Dordea és Popu Neksa. A vádhatóságot a pörnél Lázár Aurél kir. ügyész fogja képviselni. A „Foa Poporului” című nagyszabású román lap ellen, (mely a „Tribuna” népies kiadása) a kir. főügyész egy izgató cikk miatt sajtópört indított.

— **A budapesti állami ipariskolába** (VIII. ker. Népszínház utca 8. sz.) levél útján lehet jelentkezni beiratkozás végett. Beküldendők: 1 a négy közép-iskolai osztályról szóló iskolai bizonyítványok, 2. az iparhatóság által hiteltelített gyakorlati bizonyítvány, 3. a megyei, városi vagy körorvos által kiállított orvosi bizonyítvány. Az igazgatóság minden megkeresésre részletes felvilágosítással szolgál. Budapest, 1893. szeptember 2. Az állami ipariskola igazgatósága.

— **Csángók esküje.** A Déván letelepült csángó székelly telepítvényesek közül ötön, mindannyian bukovinai, andrásfalvi illetőségű családapák, névszerint: Hompot Gergely, Erdős Gergely, Kovács István, Daradits Fereocz, Dávid Lajos a napokban tették le a megyeház disztermében Hollaki Arthur alispán előtt a honpolgári esküt. Az alispán a visszahonosított polgártársakat, kiknek mindegyikével szívélyesen kezét szorított — lelkes beszéddel üdvözölte.

— **A katlikosz és a magyarok.** A szamosujvári örmények fogadtatásáról a katlikoszról, a „P. Lloyd” a következőket írja: A küldöttséget Bárány Lukács sz.-ujvári lelkész és Novák György lelkész vezették. Bárány az egyházfejedelemhez lelkes beszédet tartott, mely őt a könyvezésig megindította. „Mi, magyar örmények, mondá többek között, azért jövünk hozzád Arménia nagy hazafiához és költőjéhez, hogy neked hódoljunk és veled tudassuk, hogy a mig testvéreinket Örményországban minden oldalról elnyomják és üldözik, hogy ők szenvednek és sohajtoznak, mi magyar örmények, Szt. István hatalmas koronájának védelme alatt elégedetten és boldogan élünk, élvezzük a szabadságot és az összes polgári jogokat. Forrón óhajtnak, hogy vajha testvéreink Arméniában megtalálnák ugyanazt a boldogságot, melyet mi Magyarországon élvezünk és kivívhattak ugyanazokat a szabadságokat és jogokat.” — A katlikosz reszkető hangon körülbelül a következőket válaszolta: „A ti megjelneések, katlikusz testvéreim, rendkívül megörvendtetett és mélyen meghat. A mig 72 éves lettem, gyakran óhajtottam népemmel az örmökből osztozkodni, de fájdalom, mindig csak szomorúságot és szenvedést találtam. Ti vagytok testvéreim az első, a kik sok örmény nevében azt jelentitek: Mi helyzetünkkel, sorsunkkal meg vagyunk elégedve! Az isten áldása legyen azon az országon, a melyben olyan boldognak érzitek magatokat!”

— **Az oláhok és a kolera.** Hogy az oláh köznép mily badar felfogást táplál az orvosok iránt járványos időben, mennyire fél tőlük, bizonyítja a következő eset, melyet Farkasmezőről írnak. A napokban Hidalmásról két zsidó érkezett a faluba, hogy tojást vásároljanak. Lung Alexa oláh emberhez, a főkurátorhoz szállottak, de alig, hogy megérkeztek, az egész faluban, mint futó tűz terjedt el a hír, hogy két kolera-orvos érkezett ide, hogy megölje az embereket, mint Deesen is tették. Erre néhány asszony kenyeret és szalonnát téve tarisznyájába, futni kezdett az erdő felé, hogy őket ne találja meg a kolera-orvos. A faluból erre sokan kapával, kaszával fellegyerve kergetni keztek a két zsidót, és üzték őket a faluból, mig csak a megyei utra ki nem értek. Az ilyen alapnélküli tévhit kiirtása, vagy az esetleges következmények megakadályozása első sorban a lelkészek, tanítók, majd pedig az előjáróság kötelessége. Tanítsák meg a tudatlanokat, hogy járványos időben első lehet az óvintézkedéseket megtenni. A babona, félelem nem óv meg a ragálytól, hanem csak azt megakadályozni kívánó jó törekvésnek.

— **Kik esznek legtöbb kenyeret.** Legtöbb kenyeret esznek a francoziák, ha igaz Grainer de Cassagnac megfigyelése. E szerint a francoziák kétszer annyit, mint a németek s négyszer annyit, mint az angolok, fogyasztanak. Hollandiában a kenyeret szeletekben, Angliában apró kocka alakjában élvezik s így nem is tartják aa étkezés oly kiegészítőjének, mint a francoziák, kik nagyot b darabokban vágják le. Oroszok, görögök, törökök csak

[illegible]

Keleti vonal.

Érvényes 1893. május hó 1-től.

A l l o m á s o k	Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat	A l l o m á s o k	Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat
Predeal (vendéglő) (érk. ind.)				Medgyes (ind.)	regg. 10.09	éjjel 12.47	
Brassó (vendéglő) (érk. ind.)	regg. 4.2	este 7.43	d. u. 2.45	Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szeben felé)	(érk.)	" 1.03	
Botfalva "	" 4.48	" 8.07			" 10.31	" "	
Földvár "	" 5.07	" 8.23			(ind.)	" 10.47	" 1.18
Mogyorós "	" 5.26	" 8.43		Tövis (vend., elágazás Arad felé	(érk.)	d. u. 12.28	" 2.49
Apáca "	" 5.42	" 8.57		Nagy-Enyed	(ind.)	" 1.08	" 3.47
Kőpecz "	" 6.02	" 9.16		Kocsárd (vendéglő, elágazás	(érk.)	" 1.35	" 4.07
Ágostonfalva "	" 6.09	" 9.22		Maros-Vásárhely felé)	"	" 2.21	" 4.40
Alsó-Rákos "	" 6.26	" 9.38		Gyéres (elágazás Torda felé)	(ind.)	" 2.31	" 4.52
Homoród "	" 6.55	" 10.02			(érk.)	" 3.08	" 5.20
Kacsa "	" 7.12	" 10.15		Kolozsvár (vendéglő)	(ind.)	" 3.18	" 5.26
Bene "	" 7.32	" 10.36			(érk.)	" 5.14	regg. 6.52
Erked "	" 7.52	" 10.51		Nagy-Várad (vendéglő)	(ind.)	este 6.08	" 7.40
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	" 8.23	" 11.16			(érk.)	" 10.44	" 11.51
Segesvár (vendéglő) (érk. ind.)	" 8.46	" 11.27			"	" 11.04	d. u. 12.09
	" 8.53	" 11.32		Budapest	(érk.)	regg. 6.35	este 8.40
							regg. 7.25

 Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12.20 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5 15 perczkor.

Brassó—kézdivásárhelyi vasut.

Kézdi-Vásárhely	indul reggel 5.00	d. e. 9.38	d. u. 2.33	Brassó	indul reggel 5.46	regg. 8.50	d. u. 3.10
Imecsfalva	" 5.13	" 9.55	" 2.50	Szász-Hermány	" 6.01	" 9.09	" 3.29
Páva-Zabola	" 5.26	" 10.12	" 3.07	Prázmár	" 6.19	" 9.31	" 3.53
Kovácszna	" 5.46	" 10.34	" 3.39	Kökös	" 6.30	" 9.44	" 4.06
Barátos	" 6.03	" 10.59	" 4.04	Uzon	" 6.41	" 9.57	" 4.23
Nagy-Borosnyó	" 6.15	" 11.17	" 4.19	Kilyén	" 6.53	" 10.12	" 4.38
Eresztevény	" 6.32	" 11.35	" 4.37	Sepsi-Szentgyörgy	" 7.11	" 10.32	" 5.03
Sepsi-Szentgyörgy	" 7.02	d. u. 12.10	" 5.17	Eresztevény	" 7.33	" 11.59	" 5.31
Kilyén	" 7.10	" 12.20	" 5.27	Nagy-Borosnyó	" 7.50	" 11.17	" 5.53
Uzon	" 7.23	" 12.36	" 5.43	Barátos	" 8.11	" 11.41	" 6.22
Kökös	" 7.33	" 12.49	" 5.56	Kovácszna	" 8.31	" 12.08	" 6.40
Prázmár	" 7.48	" 1.11	" 6.18	Páva-Zabola	" 8.42	" 12.21	" 6.53
Szász-Hermány	" 8.04	" 1.31	" 6.38	Imecsfalva	" 8.54	" 12.36	" 7.08
Brassó	érk. délelőtt 8.18	" 1.49	este 6.56	Kézdi-Vásárhely	érk. reggel 9.08	" 12.54	este 7.26

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.